

WWF

WWF®

Magazine

Lente-editie 2020

6/ DOSSIER

De (her)ontdekking van de natuur in België

16/ OP HET TERREIN

Een veilige haven voor watervogels

18/ FOCUS

De verborgen band tussen gezondheid en biodiversiteit

EDITO

‘We beschermen wat we liefhebben, en we hebben lief wat we kennen.’

COVID-19 heeft de hele wereld in een ongeziene crisis meegesleurd. Onze gedachten gaan nu eerst en vooral uit naar de zorgverleners, de slachtoffers en hun naasten. Deze moeilijke en beangstigende tijden hebben ons echter ook solidariteit gebracht, zoals het applaus dat elke avond opnieuw weerklinkt voor al diegenen die strijden om levens te redden. Deze uitzonderlijke omstandigheden doen ons ook nadenken over wat morgen zal brengen: welke toekomst willen we samen opbouwen, eens deze beproeving voorbij zal zijn?

De volksgezondheid en de economische realiteit blijven natuurlijk prioritair. Toch zullen we ook moeten nadenken over de dieperliggende factoren die het opduiken van deze epidemieën bevorderen. Een recent rapport van WWF toonde aan dat de overdracht van virussen van wilde dieren naar mensen vergemakkelijkt wordt door de vernieling en degradatie van ecosystemen. Meer dan ooit moeten we dus strijden voor het behoud van de laatste onaangetaste gebieden van onze planeet, tegen de illegale handel in wilde soorten en voor het herstel van ecosystemen. Door de natuur te beschermen, beschermen we ook onze eigen gezondheid.

Sinds de *Homo sapiens* zo'n 300 000 jaar geleden op aarde verscheen, heeft hij zo'n dominante invloed gehad op zijn omgeving dat velen onder ons geen verbinding meer voelen met de natuur waar we deel van uitmaken. Nochtans zijn we volledig afhankelijk van die natuur voor onze zuurstof, ons water, onze voeding en andere producten die onmisbaar zijn om te kunnen overleven, zoals de natuurlijke geneesmiddelen die zo overvloedig aanwezig zijn in onze oerwouden. Om de risico's op epidemieën en pandemieën te beperken, moeten we het evenwicht bewaren tussen onze soort en de rest van het leven op deze aarde. Het is de kerntaak van WWF om de belangrijkste ecosystemen te beschermen. Vaak zijn zij ook het meest kwetsbaar voor de huidige bedreigingen.

Maar zoals Jacques Cousteau ooit liet optekenen: ‘*We beschermen wat we liefhebben, en we hebben lief wat we kennen.*’ Wat als we nu eens, na deze afzonderingsperiode die ons zo heeft doen verlangen naar de buitenlucht, de natuur die ons hier in België omringt, zouden intrekken? Lees zeker het dossier in dit magazine: de (her)ontdekking van de natuur in België. Bij WWF zetten we ons werk voor de bescherming van de natuur, vastberadender dan ooit, verder. Onze projecten op het terrein, in België en elders, zouden niet mogelijk zijn zonder jouw onmisbare steun. Bedankt voor je inzet!

Antoine Lebrun

Algemeen directeur
WWF-België

© WE HAVE HEART

© ISTOCKPHOTO / FRANS WILLEM BLOK

6/ DOSSIER

De (her)ontdekking van de natuur in België

© SCHOUFOUR

16/ OP HET TERREIN

Een veilige haven voor watervogels

INHOUDSTAFEL

- 4 In 't kort
- 20 Kids
- 22 Bedankt

© JUVENAL PEREIRA / WWF-BRAZIL

18/ FOCUS

De verborgen band tussen gezondheid en biodiversiteit

Indien je liever de digitale versie van dit magazine ontvangt, kan je dit op elk moment aanvragen. Een telefoontje naar **02 340 09 20** of een berichtje naar **supporters@wwf.be** volstaat. Hier kan je ook terecht voor eventuele andere vragen.

COLOFON: WWF Magazine is een publicatie van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo en de afkorting WWF zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding.

• **Werkten mee aan dit nummer:** Alison Avanzini, Ioana Betieanu, Céline De Caluwé, Leen De Laender, Fabienne Damsin, Delphine Delire, Pauwel De Wachter, Sarah De Winter, Titus Ghyselincx, Rebecca Lévêque, Corentin Rousseau, Naomi Terriere, Pepijn T'Hooft, Sarah Vanden Eede, Liesbet Willems.

• **Coördinatie en copywriting:** Esther Favre-Felix, Wendy Schats.

• **Vertaling:** Nicolas Chartier. • **Design:** www.inextremis.be. • **Druk:** Daddy Kate. • **Coverfoto:** © Shutterstock – Europese otter (*Lutra lutra*). • **V.U.:** Antoine Lebrun, E. Jacquemainlaan 90, 1000 Brussel.

IN 'T KORT

HET NIEUWE MARIEN RUIMTELIJK PLAN VOOR DE NOORDZEE

In 2018 riep WWF op om deel te nemen aan de publieksconsultatie over het nieuw marien ruimtelijk plan voor de Noordzee. We wilden meer ruimte voor onze Noordzeenatuur. Het nieuwe plan trad ondertussen in werking en komt deels tegemoet aan onze vraag. Ook al breidt de totale oppervlakte aangeduid als natuurgebied uit, toch blijft de bescherming vooral op papier. Bodemberoerende activiteiten zoals zandwinning en visserij zijn nog steeds toegestaan in natuurgebied. Oorzaak? De verouderde Wet Marien Milieu die door de nieuwe regering moet worden aangepast. In het nieuwe plan wordt de ruimte voor offshore windmolenparken verdubbeld. Dat deze zones grotendeels in of nabij natuurgebied liggen, is een grote uitdaging, maar niet onmogelijk. Wind en natuur kunnen op zee hand in hand gaan, mits een aantal strikte voorwaarden. Zo mag er in de windmolenzones die in of nabij natuurgebied liggen enkel ruimte zijn voor windturbines en natuurherstel en niet voor bv. aquacultuur zoals nu voorzien. Ook op het vlak van Noordzeebeleid hebben onze beleidsmakers dus een belangrijke taak. Wij blijven de ontwikkelingen op de voet volgen!

© MISJEL DECLEER

© TOMAS HULIK

ONDANKS HOOG GEBORTECIJFER BLIJFT BERENPOPULATIE IN OEKRAÏNE DALEN

Door het kortere winterseizoen en het gebrek aan sneeuw ontwaken de beren in Oekraïne dit jaar wat vroeger uit hun winterslaap dan gewoonlijk. Deskundigen van WWF-Oekraïne verwachten dat 40 à 50 nieuwe berenjongen werden geboren in de Oekraïense Karpaten. Er leven ongeveer 300 beren in Oekraïne, maar ondanks opname in het 'Red Data Book of Ukraine' (cf. onze Rode Lijsten) en inspanningen om de soort te beschermen, blijft hun aantal dalen. Redenen zijn onder meer de stroperij, het gebrek aan een efficiënt beleid voor de bescherming en het beheer van bedreigde en zeldzame soorten, en mens-dier-conflicten. Deze worden onder andere veroorzaakt door habitatfragmentatie en infrastructuurontwikkeling die geen rekening houdt met de nodige corridors die wilde dieren toelaten zich te verplaatsen. Oekraïne verbindt alle berenpopulaties van de Karpaten. WWF-Oekraïne blijft dan ook aandringen op een nieuwe nationale aanpak om grote carnivoren, andere zeldzame soorten en hun leefgebieden te beschermen.

TEKEN DE PETITIE: RED BIJEN EN BOEREN

De Europese petitie 'Save Bees and Farmers' wil tegen september een miljoen handtekeningen verzamelen om de bijen in Europa te beschermen. Om de gezondheid van zowel bijen, boeren als onszelf te beschermen, vragen de initiatiefnemers om het gebruik van synthetische pesticiden tegen 2035 geleidelijk te elimineren, om de biodiversiteit te herstellen en om onze landbouwers bij dit alles te ondersteunen. Voor België werd het nodige aantal handtekeningen al bereikt, maar laat dat je niet weerhouden. Hoe meer handtekeningen, hoe duidelijker de boodschap voor de Belgische politici dat we het menen.

Teken de petitie
www.voedsel-anders.be/petitie-bijen-en-boeren

© VERONICA JOSEPH / WWF-AUSTRALIA

IN AUSTRALIË REGENT HET WORTELS

De bosbranden die grote delen van Australië troffen, tastten ook het leefgebied van de kwaststaartrotskangoeroes (*Petrogale penicillata*) – een reeds met uitsterven bedreigde soort – in de 'Blue Mountains' aan. Voor de dieren die de brand overleefden, is het vinden van voldoende water en voedsel een grote uitdaging. Maar dankzij de inspanningen van WWF en andere organisaties zijn duizenden kilo's zoete aardappelen en wortels per helikopter in de leefgebieden van verschillende kolonies gedropt. Deze actie maakte deel uit van het 'SavingOurSpecies'-programma. *'Het feit dat er dieren zijn die de brand hebben overleefd, is op zich al reden tot hoop, en we denken echt dat we deze bedreigde soort kunnen redden'*, lichte Jennifer Ford van WWF-Australia toe.

©TRAFFIC

ZUIDOOST-AZIATISCHE BURGERS VRAGEN SLUITING WILDEDIERENMARKTEN

De recente COVID-19-uitbraak heeft het verband tussen zoönosen – ziekten die van dieren op mensen worden overgedragen – en wildedierenmarkten in de schijnwerpers geplaatst. In maart werd een enquête gehouden onder 5 000 deelnemers uit Hong Kong, Japan, Myanmar, Thailand en Vietnam. 93% van de respondenten uit Zuidoost-Azië en Hongkong ondersteunt de maatregelen van hun regeringen om illegale en niet-gereguleerde markten te verbieden. De Chinese regering kondigde op 24 februari alvast een alomvattend verbod op de consumptie van wilde dieren aan.

© SABRINA SCHUMANN

COVID-19 OOK EEN GEVAAR VOOR MENSAPEN

Aangezien mensapen nauw genetisch verwant zijn met de mens, zijn ook zij vatbaar voor ziekten die bij de mens voorkomen en kunnen ze dus worden besmet met het coronavirus. Om contact tussen dieren en mensen te vermijden, werd beslist om het berggorilla-toerisme in Oeganda, Rwanda en de Democratische Republiek Congo stop te zetten. Via het 'International Gorilla Conservation Program' en in nauwe samenwerking met de partners doen we er alles aan om ervoor te zorgen dat de berggorilla's en de lokale gemeenschappen zo weinig mogelijk hinder ondervinden van deze uitbraak. In de regio Mai-Ndombe (DRC) werd ook het bonobo-toerisme voorlopig stopgezet. WWF-medewerkers hebben contact met het Duitse Robert Koch Instituut voor deskundig advies over het voorkomen van ziekten bij apen. Ze kunnen ook putten uit eigen ervaring aangezien er in het verleden al ziekten voorkwamen binnen de bonobopopulatie van Mai-Ndombe. Al die maatregelen moeten er voor zorgen dat de gorilla's en bonobo's zoveel mogelijk 'locked out' worden van de COVID-19-bredeiging.

DOSSIER

De (her)ontdekking
van de natuur in
België

Ook in België is WWF actief op het terrein. Ons landje heeft heel wat troeven inzake biodiversiteit. Als we onze natuur beschermen en herstellen door natuurgebieden onderling te verbinden, bossen vol leven te creëren, waar mogelijk rivieren de vrije loop te laten, kunnen zich hier wellicht leefbare populaties otters, wolven en misschien ook wel lynxen vestigen. Bovendien heeft iedereen baat bij een gezond ecosysteem, ook de mens. Ook wij maken immers deel uit van de natuur, onontbeerlijk voor onze gezondheid en ons overleven.

Meer ruimte voor natuur in België

WWF zet zich niet alleen in om olifanten in Malawi en jaguars in het Amazonegebied te beschermen. Samen met lokale partnerorganisaties streeft WWF ernaar om onze waardevolle natuur wereldwijd te beschermen. Ook hier in België!

Het kleine, dichtbevolkte België herbergt dankzij een grote verscheidenheid aan habitats een interessante biodiversiteit: de kust, polders, venen, kalkgraslanden, heide, bossen ... Hoewel er op het volledige grondgebied menselijke activiteiten plaatsvinden, tref je in sommige streken nog opmerkelijke natuur aan, zoals in de Hoge Venen, de Westhoek of de Hoge Kempen. Daar tref je diersoorten aan zoals het edelhert, het korhoen, de wolf, de wilde kat of de otter.

GROEN EN BLAUW NETWERK

België, dat erg te lijden had van de industrialisatie, vervuiling, intensieve landbouw en versnippering van natuurlijke leefgebieden door de aanleg van autowegen en de verstedelijking, komt van ver. En de bedreigingen waarmee de natuur in ons land

kampt, nemen niet af: door de klimaatverandering is de temperatuur in België nu gemiddeld 2,3°C hoger dan in het pre-industriële tijdperk. Onze inheemse soorten moeten zich aan deze nieuwe omstandigheden aanpassen. Tegelijkertijd gaat de vernieling en de versnippering van de weinige natuur die ons nog rest, gewoon door: in Vlaanderen verdwijnt elke dag 6 tot 8 hectare open ruimte onder het beton. De paar procenten natuurgebied op ons grondgebied, vormen eilandjes in het landschap. Daardoor kunnen soorten zich niet vrij bewegen.

Daarom is het voor WWF een prioriteit om in te zetten op het creëren van grote natuurgebieden en om de ecologische verbindingen tussen deze natuurgebieden doorheen het hele land te versterken. Om evenwichtig te zijn, moeten ecosystemen met elkaar verbonden zijn, want door een ecologisch netwerk te creëren, verbind je die natuureilandjes

← WWF-België focust zijn acties op drie gebieden (aangeduid in het bruin) om vier paraplu-soorten te beschermen: de otter, de wilde kat, het korhoen en de wolf. Het wolvenbeschermingsprogramma strekt zich over het volledige Belgische grondgebied uit omdat wolven zich gemakkelijk van het ene gebied naar het andere verplaatsen.

met elkaar en kunnen wilde dieren zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen om bijvoorbeeld eten of een partner te zoeken.

ONZE NATUUR NIEUW LEVEN INBLAZEN

Ons land kan een waar paradijs voor de biodiversiteit worden: stel je een netwerk van landschappen voor met vrij stromende rivieren en natuurlijke bossen waar fauna en flora opnieuw gedijen, met wilde dieren die zich vrij binnen België en over de grenzen heen kunnen verplaatsen. De acties die in ons land reeds werden ondernomen om de natuur opnieuw in ere te herstellen en te beschermen, zijn erg bemoedigend: aanleg van natuurreservaten en overstromingsgebieden, monitoring van de waterkwaliteit, herbepanting van oevers, aanplant van hagen, herstel van de Ardense hoogvlakte ... Bij WWF zijn we ervan overtuigd dat ons land potentieel heeft voor een gevarieerde en bloeiende natuur, en dit op alle niveaus in de voedselketen: van nachtvlinders tot grote roofdieren.

SOORTEN DIE GUNSTIG ZIJN VOOR ANDERE

Iconische diersoorten, zoals de wolf en de otter, duiken momenteel overal in West-Europa opnieuw op. Dit is niet alleen goed nieuws, het biedt ook heel wat kansen:

grote roofdieren hebben per definitie een groot, aaneengesloten territorium vol leven nodig. We noemen dit paraplu-soorten: als we deze soorten beschermen, beschermen we ook heel wat andere soorten omdat hun territorium heel uitgestrekt is of een ecologische niche vormt. De terugkeer van deze soorten begeleiden, is voor ons een uitgelezen kans om onze natuur als geheel te herstellen.

WWF concentreert zijn inspanningen rond de volgende vier iconische paraplu-soorten: de otter, de wilde kat, de wolf en het korhoen (zie verderop in dit dossier). Voor hen zetten we een netwerk van waterrijke gebieden en eentje met permanent beboste gebieden op. Heel wat andere soorten, zoals vissen, amfibieën en vogels zullen daar ook prima gedijen.

Niet alleen andere diersoorten hebben hier baat bij. Ook wij mensen zijn allemaal gebaat bij een gezond ecosysteem en een weelderige natuur, want ook wij maken hier integraal deel van uit. Deze natuurgebieden zijn niet alleen wondermooi en voortdurend in beweging, ze bieden onze samenleving ook essentiële voordelen, zoals schone lucht en zuiver water, ze ondersteunen de landbouw en regelen het lokale klimaat.

De otter, bewijs voor levende rivieren

In de 20ste eeuw verdween de otter uit heel wat Europese gebieden. Hij werd intensief bejaagd voor zijn pels. Ook vissers waren hem liever kwijt dan rijk. De vernieling en vervuiling van zijn leefgebied werkten zijn verdwijning ook in de hand. Hier lijkt nu verandering in te komen.

In België heeft het leefgebied van de otter erg te lijden gehad: heel wat waterrijke gebieden zijn verdwenen, oevers werden gebetonneerd en rivieren raakten vervuild en bevatten nauwelijks nog vis. In heel wat rivieren komt ook veel kwik en polychloorbifenylnyl (pcb) voor. Deze gevaarlijke stoffen stapelen zich op in de rivierbedding en komen in de vissen terecht, de belangrijkste voedingsbron van de otter.

EEN NIEUWE KANS VOOR DE OTTER

De voorbije jaren is de kwaliteit van sommige leefgebieden verbeterd (zie kaderstuk). Die trend willen we benutten om opnieuw een leefbare otterpopulatie in België uit te bouwen. Voor dit ambitieuze project werken we samen met lokale partners die instaan voor het beheer van onze waterlopen: het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de Regionale Landschappen en 'Les Contrats de rivières' in Wallonië. We spitsen onze acties toe op drie gebieden: de Scheldevallei, de Maasvallei in Limburg en de benedenloop van de Semois.

Samen gaan we na welke obstakels in het leefgebied van de otter voorkomen, overleggen we met boeren en vissers en maken we plannen om het leefgebied te herstellen. Dit gaat gepaard met het verbeteren van de waterkwaliteit, het uitgraven van poelen, het afbreken van oude dammen en het herbepplanten van de oevers waar heel wat vissen een plek vinden om zich voort te planten en waar de otter zich kan verbergen.

HET SIGMAPLAN

Na ernstige overstromingen in de Scheldevallei in 1976 werkte Vlaanderen een plan uit om de burgers te beschermen en tegelijk de natuur te herstellen. Er werden overstromingsgebieden aangelegd, zodat de sterk gezwollen rivier buiten haar oevers kon treden. Tegelijk werden grote gebieden omgevormd tot natuurreservaten die door het Agentschap voor Natuur en Bos worden beheerd. De positieve impact op de natuur was al snel duidelijk. Sinds enkele jaren worden er tussen Antwerpen en Gent opnieuw otters gespot, hoewel de soort uit Vlaanderen was verdwenen.

© A. CAMBONER, ISOTTI - HOMO AMBIENS / WWF

Wetenschappelijke naam

Lutra lutra (Europese otter)

Familie

Marterachtigen

Dieet

Vissen, amfibieën en kleine zoogdieren

Status

België: ernstig bedreigd
Wereldwijd: bijna in gevaar

De wilde kat, symbool voor aaneengesloten bossen

© Ph Moës

	Wetenschappelijke naam <i>Felis silvestris</i>
	Familie Katakten
	Dieet Vooral kleine knaagdieren, soms vogels
	Status België: bijna in gevaar Wereldwijd: niet in gevaar

Het aantal wilde katten – of boskatten – daalde fors in Europa, maar de voorbije jaren zien we de populatie weer toenemen. In Wallonië is de soort niet langer bedreigd. In Brussel is ze verdwenen. In Vlaanderen worden enkel in de gemeente Voeren af en toe enkele individuen gespot.

Als goede jager voelt de wilde kat zich vooral thuis in uitgestrekte bossen en in open ruimten in, of aan de rand van bossen, zoals open plekken en weilanden. Jammer genoeg is de wilde kat vaak slachtoffer van het verkeer. Ook steden en grote, open landbouwgebieden die overal in het landschap voorkomen, maken het haar onmogelijk om zich te verplaatsen. Om deze soort te beschermen, moeten we werk maken van het herstellen van bossen en bosranden en bosrijke gebieden met elkaar verbinden.

GROENE CORRIDORS

WWF wil op termijn in het grensgebied tussen België, Duitsland en Nederland een volledig ecologisch netwerk ontwikkelen opdat dieren zich ongehinderd tussen Limburg en de Ardennen kunnen verplaatsen. Hiervoor organiseren we workshops met onze partners en brengen we prioritaire natuurgebieden in kaart om te beschermen en te herstellen. Samen hebben we ook uitgezocht waar we 'groene corridors' moeten aanleggen, zodat de wilde kat zich naar Limburg kan verplaatsen, door bijvoorbeeld ecoducten aan te leggen of in landbouwgebied hagen aan te planten. Bovendien zal alle fauna in deze streek – van vleermuizen tot amfibieën – baat hebben bij deze groene corridors.

Om meer inzicht te krijgen in de obstakels die de verplaatsingen van Belgische wilde katten verhinderen, willen we drie van deze katten in de Ardennen vangen om ze een gps-halsband om te doen. Voor dit project werken we samen met de universiteit van Luik (ULg) en met het 'Département de la Nature et des Forêts' van het Waals Gewest. Met deze halsbanden kunnen we zien hoe ze zich verplaatsen en met welke obstakels, zoals autowegen, ze worden geconfronteerd.

DE WILDE KAT: EEN NEEFJE VAN ONZE HUISKAT?

Veel mensen zien wilde katten aan voor huiskatten. Het is echter een andere soort: de huiskat is een gedomesticeerde Afrikaanse kat. Als ze elkaar ontmoeten, kunnen er natuurlijk wel 'hybride' kittens uit voortkomen.

De wolf, bondgenoot van een evenwichtig ecosysteem

De wolf veroverd sinds enkele jaren opnieuw het Europese vasteland. Hoewel hij een echt roofdier is, is hij ongevaarlijk voor de mens. Toch blijft de angst bestaan ...

In België wordt de wolf geconfronteerd met ons erg versnipperde landschap. Hij heeft ook zijn slechte reputatie bij mensen tegen. Nochtans is de wolf een discreet en schuw dier dat mensen niet aanvalt. Sinds hij zich opnieuw in Europa verspreidt, heeft hij nog nooit mensen aangevallen. De wolf heeft overigens een positieve impact op de biodiversiteit. Door zijn aanwezigheid verplaatsen herbivoren zich vaker, waardoor de vegetatie kan herstellen. Wolven jagen ook op zieke en zwakke dieren: zo zorgen ze voor evenwichtige populaties bij grote herbivoren. Heel wat soorten – van mezen tot roofvogels – doen zich ook tegoed aan de resten van hun prooiën.

SAMENLEVEN

WWF zet zich in om de Belgische bevolking beter vertrouwd te maken met dit dier en zo de angst voor en het mysterie rond de wolf weg te nemen. Om aan de zorgen van de veehouders tegemoet te komen, riepen een aantal organisaties, waaronder WWF, het 'Wolf Fencing Team' in het leven (zie hiernaast). WWF benut zijn internationale ervaring ook om te pleiten voor een beleid dat de wolf beschermt en ervoor zorgt dat die succesvol met de mens kan samenleven. Hiervoor praten we met alle betrokken partijen en pleitten we bijvoorbeeld voor de invoering van wolvenplannen in Vlaanderen (2018) en Wallonië (2020). In die plannen is vastgelegd hoe de soort op een wetenschappelijke manier wordt opgevolgd, hoe het publiek wordt bewustgemaakt en welke maatregelen worden genomen om het vee te beschermen en om boeren die verlies lijden, te compenseren.

Wetenschappelijke naam

Canis lupus

Familie Hondachtigen

Dieet Vleeseter

Grootte en gewicht

1 tot 1,5 meter/16 tot 60 kg

Status

België: ernstig bedreigd

Wereldwijd: niet in gevaar

HET 'WOLF FENCING TEAM': LEREN SAMENLEVEN

Voor veehouders blijft de terugkeer van de wolf niet zonder gevolgen. Met eenvoudige acties, zoals het plaatsen van wolfwerende omheiningen, kan hun risico op verliezen worden ingeperkt.

De wolf kan gedomesticeerde herbivoren, zoals schapen, aanvallen. Niet zozeer omdat de wolf een roofdier is dat focust op gedomesticeerde prooien, maar omdat die nu eenmaal gemakkelijker te vinden zijn dan wilde soorten. Daarom hebben Natuurpunt, Natagora en WWF het 'Wolf Fencing Team Belgium' opgericht: een netwerk van vrijwilligers die veehouders helpen om hun vee te beschermen. Ze geven advies, helpen met de administratieve beslommeringen en met het plaatsen van wolfwerende omheiningen rond de weiden om het vee te beschermen. Die diensten zijn helemaal gratis.

'Na een bezoek aan veehouders met dieren die gevaar lopen, leggen we precies uit wat we voor hen kunnen doen, voor welke compensaties van de overheid ze in aanmerking komen en hoe we hun omheiningen het beste kunnen aanpassen', zegt Ivo Van Aperen, vrijwilliger bij het Wolf Fencing Team Belgium. 'Ik zie voldoening op de gezichten van de vrijwilligers en merk dat de rust weerkeert bij veehouders en hun vee. We hebben zo opnieuw een stap gezet naar beter samenleven!'

EEN WOLFWERENDE OMHEINING?

Het Wolf Fencing Team Belgium past de normen toe die het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voorstelt voor elektrische omheiningen. Wanneer er geen stroom beschikbaar is, volgen we de Duitse norm en opteren we voor een ingegraven bescherming. Wolven proberen immers eerst een gat onder de omheining te graven. Als dat niet lukt, trachten ze er doorheen te komen. Lukt ook dat niet, proberen ze er tot slot over te klimmen.

Schapenhouders Marijke en Guy zijn tevreden: *'We kregen hulp bij het administratieve luik, de berekening van het benodigde materiaal en de plaatsing. Alles werd voor ons gedaan! Prima en verrassend professioneel werk!'* Ook Carmen, die alpaca's houdt, is overtuigd: *'Tot voor kort dacht ik dat wolven en vee niet samengingen in België. Nu ik echter het Wolf Fencing Team heb ontmoet, heb ik mijn mening helemaal bijgesteld. Ik weet nu dat je vee kan houden zonder last te hebben van wolven.'*

Wil je vrijwilliger worden bij het Wolf Fencing Team Belgium of je kudde beter beschermen?

Ga naar www.wolffencing.be of stuur een e-mail naar info@wolffencing.be

HOEVEEL WOLVEN ZIJN ER IN BELGIË?

Wanneer we dit schrijven, denken we dat er zich minstens drie wolven in België hebben gevestigd: één in de Hoge Venen, Akela, en twee – August, Noëlla en hun welpjes! – in Limburg. En misschien ook wel een vierde ten noorden van het woud van Anlier. Andere wolven hebben slechts een paar sporen van hun doorgang achtergelaten, maar het is niet zeker of ze zich hier ook daadwerkelijk hebben gevestigd. Zo werd afgelopen maart een wolf gezien in de Antwerpse Kempen en zijn er sinds begin 2020 drie andere gespot in Wallonië. Eén ding is zeker: de wolf is terug!

Wetenschappelijke naam*Tetrao tetrix***Familie** Fazantachtigen**Leefgebied** Heidegebieden en velden met boomheide in Europa en Azië**Dieet** Bessen en planten**Status**

België: ernstig bedreigd

Wereldwijd: niet in gevaar

Het korhoen, hoopvol teken voor de biodiversiteit

De korhoenpopulatie in de Hoge Venen is de laatste in België en één van de laatste in Noordwest-Europa. Korhoenders komen voor in open gebieden met een rijke biodiversiteit: door deze soort te beschermen, beschermen we ook andere soorten zoals libellen, vlinders en planten.

Korhoenpopulaties nemen in België al decennialang dramatisch af. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de aantasting van hun leefgebied. Korhoenders hebben nood aan open ruimten met een rijke biodiversiteit, zoals veen- en heidegebieden, waar ze zich op de grond kunnen nestelen. Die zijn jammer genoeg verdwenen of schaars geworden door drainage, stikstofvervuiling, de aanplant van coniferen en de intensieve landbouw.

In het begin van de jaren 2000 werden in de Hoge Venen, waar deze soort in België nog voorkomt, grote inspanningen gedaan om het leefgebied te herstellen. De populatie was echter zo sterk afgenomen dat herstel op een natuurlijke manier onmogelijk bleek: begin 2017 werden nog amper drie vogels in België geteld. Ook de populaties in de buurlanden waren te ver verwijderd. Hoog tijd dus om actie te ondernemen! Onder toezicht van de universiteit van Luik en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen werd een project opgestart om de populatie uit te breiden.

WWF-België werkt hieraan mee door zijn expertise te delen en hulp te verlenen bij missies op het terrein. Spadel en de Pairi Daiza Foundation steunen het project financieel.

HOOP UIT ZWEDEN

In de lente van 2017, 2018 en 2019 werden respectievelijk 10, 18 en 25 korhoenders overgebracht uit Zweden, waar de soort het heel goed doet. Al deze korhoenders werden in de Hoge Venen uitgezet. Een aantal kreeg een zendertje mee, zodat wetenschappers hun evolutie konden opvolgen. In de herfst van 2019 verbleven naar schatting 22 tot 29 korhoenders in de Hoge Venen. We blijven de korhoenpopulatie tot 2022 versterken met vogels uit Zweden. De bedoeling is om te komen tot een levensvatbare populatie van 80 à 160 individuen, waardoor de toekomst van deze soort in ons land verzekerd is. Er is nog werk aan de winkel, maar we zijn op de goede weg!

160 De bedoeling is om

te komen tot een levensvatbare populatie van 80 à 160 individuen, waardoor de toekomst van deze soort in ons land verzekerd wordt.

Zelf je steentje bijdragen aan de biodiversiteit?

We kunnen samen heel wat doen om onze schitterende natuur in stand te houden en om onze impact op de biodiversiteit te verminderen. Je kan er vaak al in je eigen tuin mee beginnen.

© OLA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

Creëer een oase voor wilde natuur: de zon is van de partij en je hebt zin in tuinieren? Wees mild en laat enkele plekjes natuurlijk verwilderen. Geef ruimte aan wilde kruiden, zoals brandnetels en bramen, waar rupsen van vlinders erg van houden. Dode bladeren, dood hout of een boomstronk zijn een ideaal schuilplekje voor egels en roodborstjes, en paddenstoelen, mos en insecten, zorgen er samen voor humus. Je kan ook een insecten- of bijenhotel bouwen.

Gebruik geen pesticiden of chemische meststoffen: sommige meststoffen bevatten zware metalen, zoals lood en kwik, die het milieu voor langere tijd kunnen verontreinigen. Het mos in je gazon is trouwens erg nuttig voor vogels om hun nest mee te bouwen.

Vergeet steriele gazons: als de oppervlakte van je tuin het toelaat en je een zonnige tuin hebt, maak dan plaats voor een bloemenweide waar spontaan inheemse planten en bloemen groeien. Je kan in april, mei en september ook korenbloemen, klaprozen en kamille inzaaien.

© OLA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

Bescherm onze vogels, zoals mezen en boomklevers, die almaar minder plaats vinden om te nestelen. Hang vogelhuisjes in je tuin: hang ze minimum twee meter hoog en richt ze naar het oosten. Zangvogels hebben ook in alle seizoenen nood aan water: plaats daarom een ondiep waterbekken in je tuin.

© GLOBAL WARMING IMAGES / WWF

Koop lokaal en geef voorkeur aan de korte keten: lokaal geproduceerd voedsel beperkt de CO₂-uitstoot van transport. Aan biologisch geteelde seizoensgroenten en -fruit komen ook geen pesticiden te pas die onze rivieren vervuilen.

Gebruik groene schoonmaakmiddelen: kies voor milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen. Koop (of maak zelf) natuurlijke cosmetica zonder microplastics en houd zo ons water zuiver.

Blijf onze projecten in België steunen, zo maken we samen het verschil!
www.wwf.be/belgie

OP HET TERREIN

Een veilige haven voor watervogels

Te midden van het Antwerpse havengebied ligt het natuurgebied De Kuifeend. Het is een aantrekkelijk gebied voor water-, waad- en rietvogels en het vervult een belangrijke rol als trek-, broed- en overwinteringsgebied voor vele vogelsoorten. WWF en Natuurpunt bundelden de krachten om het nòg aantrekkelijker te maken.

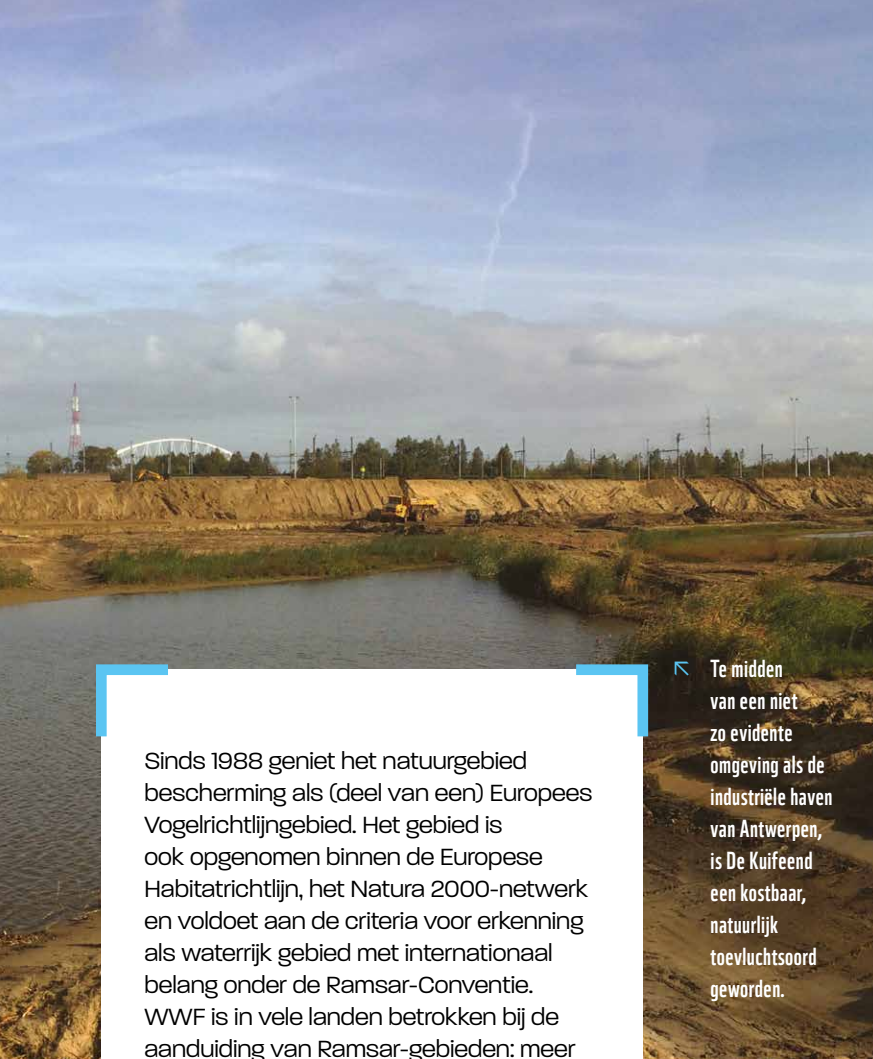
Oorspronkelijk maakte De Kuifeend deel uit van een groot poldergebied langs de Schelde. De uitbreiding van de Antwerpse haven betekende het einde van deze uitgestrekte, vruchtbare polders. Na de Tweede Wereldoorlog werd gestart met het opspuiten van de poldergronden om er industriezones, opslagplaatsen en (kanaal)dokken aan te leggen. Deze en andere infrastructuurwerken verstoorden het ontwateringssysteem van de vroegere polder waardoor een mozaïek van grote en kleinere plassen ontstond. Door de neerslag liep het gebied verder onder water waardoor er zich in De Kuifeend een groot meer vormde. Het gebied groeide al snel uit tot een waar paradijs voor vele watergebonden vogelsoorten.

De Kuifeend wordt sinds 1972 beheerd door de toenmalige Belgische Natuur- en Vogelreservaten, nu Natuurpunt. Het gebied werd uitgebreid, nieuwe waterplassen en bufferdijken tegen verstorende factoren werden aangelegd, en plas-drasgebieden – graslanden die gedurende enkele weken na elkaar in een of meer seizoenen onder water staan tot maximaal 20 cm boven het maaiveld – werden uitgegraven. In 2018 bundelden Natuurpunt en WWF de krachten om samen nieuwe inrichtingswerken te laten uitvoeren: extra plas-drasgebied werd afgegraven

waardoor De Kuifeend en de Binnenweilanden, een aanpalend gebied, nog interessanter werden voor water-, waad- en rietvogels: ze vinden er veel voedsel (o.a. muggenlarven) en ze kunnen er veilig rusten en broeden. Om uitdroging van het terrein tijdens warmteperiodes te vermijden, werden er ook twee zonnepompen geïnstalleerd. Ze vangen het verlies aan water door verdamping in warmere en drogere periodes op. Deze pompen vermijden dus het droogvallen van de plassen en het uitdrogen van de plas-drasgebieden.

Dankzij deze nieuwe inrichtingswerken verhoogden we de kans om meer soorten en grotere aantallen watervogels aan te trekken. Daarnaast hoopten we ook meer waadvogelsoorten aan te trekken. Niet alleen tijdens de trektijd maar vooral tijdens de broedperiode.

Vele vogelsoorten palmde intussen het heringerichte gebied terug in. Niet minder dan 79 soorten werden opgetekend in het nieuw ingerichte deel van De Kuifeend en de Binnenweilanden. Het merendeel zijn pleisterende soorten, vogels die hun trekroute onderbreken om te rusten en om zich te voeden. Het herstellen van de natuur heeft dus wel degelijk zin!

© LUDO BENDY

Te midden van een niet zo evidente omgeving als de industriële haven van Antwerpen, is De Kuifeend een kostbaar, natuurlijk toevluchtsoord geworden.

Sinds 1988 geniet het natuurgebied bescherming als (deel van een) Europees Vogelrichtlijngebied. Het gebied is ook opgenomen binnen de Europese Habitatrictlijn, het Natura 2000-netwerk en voldoet aan de criteria voor erkenning als waterrijk gebied met internationaal belang onder de Ramsar-Conventie. WWF is in vele landen betrokken bij de aanduiding van Ramsar-gebieden: meer dan 100 miljoen ha waterrijke gebieden werden sinds 2000 aangeduid in samenwerking met WWF. In Vlaanderen werken WWF en Natuurpunt samen om dergelijke gebieden te beschermen en er de biodiversiteit betere kansen te geven.

“Fantastisch om te zien hoe de natuur zich ontwikkelt te midden van dit industrieel gebied! Het toont het belang en de noodzaak aan om zulke natuur te blijven ontwikkelen, beschermen en verbinden tot een ecologisch netwerk.

Céline De Caluwé, WWF Field Programmes Manager

De nieuwe inrichtingswerken werden mogelijk gemaakt dankzij fondsen afkomstig van de nalatenschap Schoufour-Martin, geschenken aan WWF.

Avifauna van regionaal tot internationaal belang:

© SCHOUFOUR

Roerdomp (*Botaurus stellaris*)

© VILDA / YVES ADAMS

Lepelaar (*Platalea leucorodia*)

© VILDA / YVES ADAMS

Slobeend (*Spatula clypeata*)

© VILDA / YVES ADAMS

Kraakeend (*Mareca strepera*)

© SCHOUFOUR

Blauwborst (*Luscinia svecica*)

FOCUS

“ Terwijl de bomen omvallen en dieren worden gestroopt, vliegen bacteriën op als het stof van een warenhuis dat wordt gesloopt.

David Quammen,
Amerikaans
wetenschappelijk
schrijver en journalist

De verborgen band tussen gezondheid en biodiversiteit

COVID-19 heeft de wereld meegesleurd in een gezondheids crisis met een ongeziene omvang. In maart publiceerde WWF een rapport dat opriep om zich te buigen over de dieperliggende factoren die het opduiken van epidemieën en pandemieën bevorderen, zoals het kappen van wouden en de illegale handel in wilde diersoorten.

De verspreiding van COVID-19 lijkt begonnen te zijn op de wildedierenmarkt van Wuhan, in de Chinese provincie Hubei, waar een eerste infectiehaard op de kaart is verschenen in december 2019. Talloze studies wijzen op de gelijkenissen tussen COVID-19 en andere, gelijkaardige coronavirussen die zijn vastgesteld bij bepaalde soorten vleermuizen. Volgens onderzoekers van de landbouwuniversiteit van Zuid-China zouden schubdieren kunnen hebben bijgedragen aan de verspreiding van COVID-19, hoewel de overeenkomst tussen de twee virussen in dit stadium nog te zwak is om definitieve conclusies te trekken. Schubdieren zijn kleine, insectenetende zoogdieren. De acht bestaande soorten zijn alle met uitsterven bedreigd en vormen de meest gestroopte diersoorten ter wereld. Ze

worden voornamelijk gestroopt en verkocht omwille van hun schubben, waaraan genezende krachten worden toegeschreven, maar ook omwille van hun vlees.

OVERDRACHT TUSSEN SOORTEN

De overdracht van een virus van dieren op mensen is een gekende vorm van besmetting. Zo is het SARS-virus eerst opgedoken bij vleermuizen en is het dan overgegaan naar loewakken, een soort Aziatische civetkat, vooraleer het mensen heeft besmet op de wildedierenmarkten in het zuiden van China. In 2012 heeft een ander virus, dat waarschijnlijk ook van vleermuizen afkomstig was, zich via dromedarissen overgezet op mensen, wat geleid heeft tot de MERS-epidemie. Al deze ziekten of infecties zijn zoönosen: ze zijn overdraagbaar van gewervelde dieren op mensen en omgekeerd. En ze zijn zeer talrijk, meer dan 200 volgens de WHO: hondsdolheid, miltvuur, gele koorts, AIDS, Ebola, Chikungunya ...

ONTBOSSING EN HANDEL IN WILDE SOORTEN

Een van de conclusies van het WWF-rapport over dit onderwerp is dat er een verband bestaat tussen de ontbossing, de illegale handel in wilde soorten en de verschijning en verspreiding van deze zoönosen. De vernietiging van ecosystemen, bijvoorbeeld door ontbossing, stelt de mens bloot aan nieuwe contacten met microben en met de wilde diersoorten die ze dragen. De handel in wilde diersoorten verhoogt rechtstreekse contacten met wilde diersoorten en stelt de mens op die manier bloot aan virussen en andere pathogenen. Tot slot kunnen de wijzigende evenwichten in de ecosystemen migraties bevorderen van virussen naar andere diersoorten of mutaties veroorzaken wat virussen toelaat om zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden en nieuwe gastheren.

Een ander voorbeeld is de ziekte van Lyme: volgens recente studies is het risico voor de mens om deze ziekte op te lopen aanzienlijk hoger in zones met een lage diversiteit aan gewervelde dieren, en in zones waar de natuurlijke leefgebieden erg gefragmenteerd zijn. Volgens het laatste rapport van het IPBES ('Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services') zijn bijna 16% van de leefgebieden op het vasteland en 66% van de gebieden bewoond door mensen aanzienlijk gewijzigd. En volgens het laatste 'Living Planet Report' van WWF is de grootte van de gewervelde populaties wereldwijd in iets meer dan 40 jaar gemiddeld met 60% gedaald.

BUSHMEAT, EEN POTENTIËLE VIRALE BOM

Dit vormt niet enkel een probleem voor Aziatische en Afrikaanse landen. Een recent rapport in opdracht van WWF en de ngo Traffic bracht aan het licht dat België nog altijd een draaischijf is voor de illegale handel in wilde soorten. In december nog besloot een studie van de FOD Volksgezondheid, beschikbaar op onze website, dat jaarlijks 44 ton 'bushmeat' aankomt in of vervoerd wordt langs Brussels Airport. En dat terwijl de Europese Unie bushmeat verbiedt op haar grondgebied omdat het pathogenen kan bevatten en potentiële risico's vertegenwoordigt voor de volksgezondheid. De problematiek moet dus ook door de westerse landen dringend ernstig genomen worden.

Om het risico op epidemieën of pandemieën in de toekomst te beperken, is het dus essentieel om de illegale handel in wilde diersoorten efficiënt te bestrijden, het behoud van nog intacte ecosystemen te versterken en de onaangetaste gebieden op aarde te beschermen, maar ook om gedegradeerde ecosystemen te herstellen.

Ontdek het integrale rapport van WWF op: www.wwf.be/pandemieen

↑ Er bestaat een verband tussen de vernietiging van ecosystemen, bijvoorbeeld door ontbossing, en de verschijning en verspreiding van zoönosen.

↑ De handel in wilde soorten is niet enkel een bedreiging voor de biodiversiteit maar verhoogt ook rechtstreekse contacten met wilde dieren en de ziekteverwekkers waar ze drager van zijn.

60% De grootte van de gewervelde populaties wereldwijd is in iets meer dan 40 jaar gemiddeld met 60% gedaald.

KIDS

De natuur in!

De laatste maanden werd het meer dan duidelijk: wat doet het deugd om buiten te zijn! Zeker in de natuur bij jou in de buurt. Een plaats om te wandelen, lekker buiten te spelen, te ontdekken en te genieten. En natuurlijk ook de plaats waar we het liefst naartoe gaan voor onze activiteiten met de Rangerclub.

© WWF-BELGIUM

RANGERCLUB-ACTIVITEITEN

De WWF-Rangerclub staat te popelen om deze zomer opnieuw met kinderen en hun familie de natuur in te trekken. Kom jij ook?

Door de gezondheids crisis is het bij het ter perse gaan van dit magazine nog niet zeker of deze activiteiten ook werkelijk zullen kunnen doorgaan. Surf naar de **hieronder vermelde webpagina's** voor de laatste informatie.

VAN 19 TOT 24 JULI 2020 RANGERCLUB-KAMP, CADZAND, NEDERLAND

Deze zomer gaat de WWF-Rangerclub op kamp naar zee! Dit jaar zijn er zelfs twee verschillende kampen, elk met een andere focus en voor een andere leeftijdsgroep. Snuf de frisse zeelucht op en leer bij over de natuur en hoe WWF de wilde dieren beschermt. Natuurlijk is er ook tijd om te ravotten en zandkastelen te bouwen op het strand!

Rangerclub-kamp 7+
Duik in de Noordzee
7 tot 10 jaar

Rangerclub-kamp 11+
Op natuurexpeditie
11 tot 14 jaar

Info en inschrijven:
rangerclub.be/kampen

ZONDAG 2 AUGUSTUS 2020 SAHARA-EXPEDITIE

In Bosland ligt er een grote zandvlakte met de naam 'Sahara', net zoals een kleine woestijn. We gaan op expeditie met een natuurgids en ontdekken de bijzondere dieren en planten van de 'Sahara'.

Belevingswandeling voor kinderen
van 6 tot 10 jaar
Bosland, Lommel

VRIJDAG 28 AUGUSTUS 2020 IN HET SPOOR VAN DE OTTER

Een otterexpert neemt ons mee op wandeling in het Blaasveldbroek en leert ons alles over dit geheimzinnige dier. Wil jij ook een echte otterexpert worden?

Voor kinderen en hun ouders
Willebroek

Info en inschrijven:
rangerclub.be/activiteiten

© LIEN VANDEN EYNDE / WWF

MISSIE ZEEHOND

Vijf WWF-Rangers hielpen mee om zeehond Brandtje vrij te laten. De zeehondenpup was enkele maanden voordien gewond binnengebracht in het opvangcentrum SEA LIFE Blankenberge. Maar ze is nu opnieuw sterk genoeg om terug naar zee te gaan.

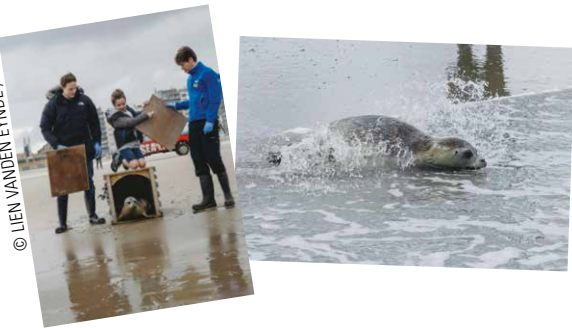
De volledige reportage lezen? Scan deze code!

WWW.RANGERCLUB.BE

Op zoek naar info over wilde dieren? Moet jouw kind een spreekbeurt geven op school? Op www.rangerclub.be vind je massa's info over dieren, hun habitat en leuke doetips voor jonge natuurbeschermers.

© LIEN VANDEN EYNDE / WWF

← Ranger Flor mag het luikje openen en daar gaat Brandtje ... terug naar zee!

RANGERS IN ACTIE

Heel wat trotse Rangers voeren actie voor WWF en helpen mee om bedreigde dieren te beschermen.

'Hallo, mijn naam is Miel. Ik heb samen met mijn papa, opa en oma een wandeltocht gemaakt van 25 km. Onderweg raapte ik afval op. Ik liet me sponsoren en zamelde zo 335 euro in voor WWF.'

Miel, 8 jaar uit Eeklo

'Ik ben Nikki. Samen met vijf vriendinnen hebben we voor de warmste week kleertjes gemaakt voor knuffels. We hebben 411 euro ingezameld en zijn ook op de radio geweest.'

Nikki, 10 jaar uit Wevelgem en haar vriendinnen

'Wij zijn Lucie, Madieke en Robin en we zitten in de Steinerschool in Turnhout. We hebben limonade verkocht tegen de stropers. Het geld gaven we aan WWF om de olifanten te helpen.'

Lucie en Robin, 10 jaar uit Turnhout

WILDE KAT

© LUC VIATOUR

WIST JE DAT?

We noemen de wilde kat ook wel de boskat.

WOLF

© PIXABAY

Een wolf heeft lichte ogen, beige-geel van kleur.

© A. CAMBONE/R. ISOTTI - HOMO AMBIENS

De ondervacht van de otter telt ongeveer 50 000 donshaartjes per vierkante centimeter!

EUROPESE OTTER

Welke pootafdruk is van welk dier (wilde kat, wolf, otter)?*

A

B

C

* A: otter B: wilde kat C: wolf

BEDANKT

SAMEN TEGEN COVID-19

De gezondheidscrisis veroorzaakt door COVID-19, heeft ons dagelijkse leven radicaal veranderd en herinnert ons eraan hoe cruciaal het evenwicht tussen de natuur en de samenleving is ... Maar de crisis toont ons ook de kracht van solidariteit en ons vermogen om het verschil te maken als we allemaal samenwerken. Het team van WWF-België is het volledige medische personeel erkentelijk voor zijn moed en bedankt alle werknemers uit essentiële sectoren die de dienstverlening hebben verzekerd om de rest van de bevolking tijdens de afzonderingsperiode te ondersteunen.

Bedankt ook aan iedereen die tot het einde de 'social distancing' respecteerde om de verdere verspreiding van het virus te voorkomen. De pandemie en de economische recessie die eruit voortvloeit, zullen ook een impact hebben op de natuurbehoudsprogramma's waaraan we, dankzij jouw giften, al vele jaren werken. In tijden van crisis is jouw steun des te belangrijker: hij stelt ons in staat om, bijvoorbeeld, het werk van rangers te blijven financieren, essentieel voor de bescherming van de biodiversiteit wereldwijd. En daarvoor wilden we je hartelijk bedanken. Bedankt voor jouw steun en loyaliteit: jij help ons om een toekomst voor mens en natuur uit te bouwen. Weet dat elke gift een verschil maakt. Samen staan we sterker!

© JEREMIAH ARMSTRONG / WWF-CANADA

JULLIE HEBBEN MASSAAL DEELGENOMEN AAN EARTH HOUR

Elk jaar verenigt 'Earth Hour' miljoenen mensen die samen hun engagement voor onze planeet tonen door thuis de lichten te doven, terwijl talloze iconische monumenten over de wijde wereld verduisterd worden. Op 28 maart kreeg Earth Hour een bijkomende dimensie omdat we allemaal volop de gevolgen voelden van een onevenwicht in de natuur. De nood om ons te verenigen en onze stem te laten horen was nooit groter. Dit jaar koos WWF de weg van de digitale 'detox' om onze boodschap uit te dragen, ook al waren we nooit eerder zo digitaal 'connected' als nu. Bedankt iedereen om jullie stem te laten horen voor onze planeet. Jullie elk jaar opnieuw talrijker zien deelnemen, is hartverwarmend. Bedankt dat jullie aan onze zijde meestrijden voor een levende planeet!

© OLA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

BEDANKT VOOR JULLIE STEUN VOOR DE WOLF!

Dit jaar neemt WWF deel aan de 20 km door Brussel ten voordele van de terugkeer van de wolf in België. Hoewel het evenement is uitgesteld omwille van de gezondheidscrisis (wanneer we dit schrijven is de nieuwe datum nog niet gekend), schreven 281 sportievelingen zich al in bij #TeamPanda en hebben zo samen € 1 467 ingezameld! Dankzij jullie giften kunnen we onze acties verder zetten om de wolf in België te beschermen via, bijvoorbeeld, het 'Wolf Fencing Team'. Dat team ondersteunt veehouders bij een harmonieuze samenleving met de wolf (cf. pagina 12-13). Afgelopen maart heb je vast de ongelooflijke beelden van August en Noëlla gezien die samen door de Limburgse Kempen liepen. Deze video is niet zomaar een anekdote, maar een bemoedigend teken dat samenleven met dit legendarische zoogdier wel degelijk mogelijk is. Bedankt voor jullie steun, en we wensen jullie allemaal een succesvolle looptraining toe!

Vragen over je deelname? Stuur ze naar [events@wwf.be!](mailto:events@wwf.be)

DANKZIJ JULLIE IS HET MEKONGBEKKEN GERED VAN EEN GROTE BEDREIGING!

De voorbije jaren kon Cambodja bemoedigende resultaten voorleggen rond milieubehoud en -bescherming. Toch bleef er een schaduw over het goede rapport hangen. In 2019 vertelden we je meermaals over een hydro-elektrischstuwdamproject in Sambor dat niet alleen de voedselzekerheid bedreigde van miljoenen mensen die voor hun levensonderhoud afhankelijk zijn van de vrije stroom van de rivier, maar ook het volledige evenwicht van het fragiele ecosysteem in het Mekongbekken. Dit project is nu officieel verticaal geklasseerd! In februari heeft de Cambodjaanse overheid zijn nieuwe energieplan voor 2020-2030 gepubliceerd, en de stuwdam van Sambor maakt daar officieel geen deel meer van uit. Een enorme overwinning voor de natuur in Cambodja! Het is dankzij jouw steun dat wij deze en andere projecten op het terrein kunnen blijven verderzetten. Bovendien hebben de rangers van de Mekong als kers op de taart in maart twee nieuwgeboren Irrawaddydolfijnen gespot, een soort die rechtstreeks voordeel heeft bij de bescherming van de Mekong. Een reden te meer om deze inspanningen voor het natuurbehoud te vieren. Bedankt!

© WWF-CAMBODIA

SAMEN DE NATUUR IN BELGIË BESCHERMEN

JOUW GIFT IS ONZE KRACHT!

STEUN ONZE TERREINPROJECTEN VIA:

BE02 3101 0430 9240 - VRIJE MEDEDELING: NATUUR IN BELGIË

